

*Др Предраг Ч. Стојановић,
редовни професор*

UDK: 336.6(430)
347.73

ФИНАНСИЈСКИ АРАНЖМАН КАО ПОРЕСКИ ФЕНОМЕН У НЕМАЧКОЈ ТЕОРИЈИ

1. Уводна разматрања

Савремене државе посткомунистичког периода могуће је, са аспекта успешности њихових финансијских привреда, поделити на оне које поседују "добро организоване финансијске системе", (како би то рекао проф. Ловчевић) и оне чији је један од основних концепцијских проблема управо успешно организовање система јавне (финансијске) привреде. Овој другој групи, по природи ствари, припадају нарочито државе у процесу транзиције, као и мали број оних које транзицију нису ни започеле, ослањајући се још увек на превазиђени модел командног управљања привредом уопште.

Релативно давно установљени Вагнеров закон, који упозорава на чињеницу увећања обима јавних потреба, постао је пратећа и претећа сенка модерних финансијских система, јер подсећа и на чињеницу да институције јавних финансија морају усклађено да делују - како би се јавне потребе бар већим делом задовољиле и тако избегли социјални немири у супротном случају. Свакако, посебно је важна организација пореског подсистема финансијске привреде, јер се порезима обезбеђује (у развијеним земљама) бар половина средстава за финансирање јавних потреба.

Подсећања ради, "порез представља инструмент јавних прихода којим држава (укључујући и ниже политичко-територијалне заједнице) од субјеката под њеном пореском влашћу принудно узима новчана средства, без непосредне противуслуге, у сврху покривања својих финансијских потреба и постизања других - првенствено економских и социјалних циљева". С обзиром на актуелност и минуциозност ове дефиниције¹, желим да, због потреба овог рада, укажем на две садржајне карактеристике: "држава и ниже политичко-територијалне заједнице" и "постизања и других - првенствено економских и социјалних циљева".

¹ Поповић, Дејан и Илић-Попов, Гордана: Економија опорезивања и пореско право, Правни факултет и Економски институт, Београд, 1995, стр. 1.

